2020-2022

Starfsskrá

Tómstundamiðstöðva Hafnarfjarðar

-Frístundaheimili og félagsmiðstöðvar-

Efnisyfirlit

Inngangur 3

Fagskrifstofa frístundaþjónustu 4

Tómstundamiðstöðvar 5

Frístundaheimili 6

Markmið frístundaheimila 7

Hlutverk verkefnastjóra, starfsmanna og foreldra í frístundaheimilum 8

Innra starf frístundaheimila 9-10

Almennar upplýsingar 11

Félagsmiðstöðvar 12

Markmið félagsmiðstöðva 13

Hlutverk verkefnastjóra, starfsmanna og foreldra í félagsmiðstöðvum 14

Innra starf félagsmiðstöðva 15-17

Unglingalýðræði 18

Opnunartími 19

Inngangur

Samkvæmt grunnskólalögum skal öllum börnum í yngri árgöngum gefin kostur á þjónustu frístundaheimila. Á vorönn 2012 samþykkti íþrótta- og tómstundanefnd að nýjar og sameinaðar stofnanir frístundaheimila og félagsmiðstöðva skyldu heita tómstundamiðstöðvar. Stofnanir þessar eru ábyrgar fyrir frístundastarfi utan lögbundins skólatíma barna og ungmenna. Frístundaheimili fyrir 1.–4. bekk, skipulagt tómstundastarf fyrir 5.–7. bekk ásamt því að standa fyrir félagsmiðstöðvarstarfi fyrir unglinga í elstu bekkjum grunnskóla 8.-10. bekk. Tómstundamiðstöðvar heyra undir grunnskóla Hafnarfjarðar sem skólastjóri á hverjum stað stýrir en fagstjóri frístundastarfs á mennta- og lýðheilsusviði veitir tómstundamiðstöðvum faglega ráðgjöf og leiðsögn.

Starfsskrá tómstundamiðstöðva Hafnarfjarðar er stefnumiðandi rit og kjölfesta þess starfs sem fer fram í tómstundamiðstöðvunum. Hún lýsir þeirri starfsemi sem fer fram í frístundaheimilum og félagsmiðstöðvum, markmiðum og framtíðarsýn.

Starfsskráin er endurskoðuð á þriggja til fimm ára fresti. Starfsskrá tómstundamiðstöðva Hafnarfjarðar var unnin af Kristjönu Jokumsen, deildarstjóra tómstundamiðstöðvar Víðistaðaskóla og Fjólu Sigurðardóttur, deildarstjóra tómstundamiðstöðvar Skarðshlíðarskóla. Starfsskráin byggir á eldri starfsskrá tómstundamiðstöðva Hafnarfjarðar 2016-2018.

Fagskrifstofa frístundaþjónustu

Fagleg yfirstjórn tómstundamiðstöðva skal vera á höndum íþrótta- og tómstundafulltrúa, sem starfar undir stjórn sviðsstjóra mennta- og lýðheilsusviðs. Fagstjóri frístundamála ber ábyrgð á fagstarfi tómstundamiðstöðva. Skólastjórar í hverjum grunnskóla bera ábyrgð á rekstri og starfsemi tómstundamiðstöðvanna.
Á skrifstofu mennta- og lýðheilsusviðs Hafnarfjarðar starfar íþrótta- og tómstundafulltrúi og fagstjóri saman, leiða stefnumótun og hafa yfirumsjón með fagstarfi tómstundamiðstöðvanna. Hlutverk þeirra er að efla og þróa fagumhverfi frístundastarfs og hafa umsjón með innleiðingu á framkvæmd á innra og ytra mati á starfsemi tómstundamiðstöðvanna.

Tilgangur frístundastarfs

Þríþætt gildi frítímanns

Menntunargildi

Börnin taka þátt í fjölbreyttum, skapandi verkefnum og öðlast þannig mikilvæga félagslega þekkingu og reynslu sem þau geta svo yfirfært á samfélagið. Lögð er áhersla á óformlegt nám og reynslunám.
Frístundaheimilin fylgja lestrarstefnu Hafnarfjarðar.

Forvarnargildi

Þátttaka í skipulögðu frístundastarfi í öruggu umhverfi hefur mikið forvarnargildi. Með því að bjóða börnum og unglingum að takast á við jákvæð viðfangsefni með sterkum fyrirmyndum eru meiri líkur á því að þau velji sér heilbrigðan lífsstíl og forðist áhættuhegðun. Rannsóknir hafa sýnt fram á að þátttaka í skipulögðu frístunda- og tómstundastarfi hefur jákvæð áhrif á sjálfsmynd og námsárangur barna og unglinga.

Afþreyingargildi

Það er mikilvægt fyrir alla að tilheyra hóp. Að geta hlegið, skemmt sér og varið tíma sínum í góðum hópi við uppbyggileg verkefni er mikilvægur hluti af lífinu. Því er nauðsynlegt að skapa vettvang fyrir börn og unglinga þar sem fram fara jákvæð samskipti og þau geta notið samveru við jafnaldra og haft sterkar fyrirmyndir. Rannsóknir sýna að mikilvægt sé að börn geti horft til annarra fullorðinna auk foreldra og myndað tengsl við þá.

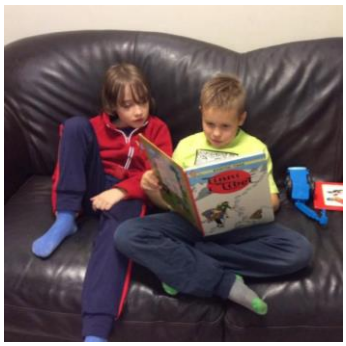

Tómstundamiðstöðvar

Í grunnskólum Hafnarfjarðar eru starfræktar tómstundamiðstöðvar. Í hverri starfar deildarstjóri sem heldur utan um daglegan rekstur og faglegt frístunda- og félagsmiðstöðva starf innan veggja grunnskólans. Einnig reka tómstundamiðstöðvarnar leikjanámskeið í frístundaheimilunum yfir sumartímann.

Framtíðarsýn

Tómstundamiðstöðvar koma að öllu frístunda- og tómstundastarfi fyrir börn og unglinga innan hvers grunnskóla. Mikilvæg leið að settum markmiðum er samstarf við íþrótta- og æskulýðsfélög, foreldra og aðra sem koma að fræðslu og/eða umönnun barnanna. Frístundaheimilin skulu leita eftir samstarfi við þau íþrótta- og tómstundafélög sem sinna tómstundum barna í hverfinu. Markmiðið er að börnin geti stundað annað íþrótta- og tómstundastarf innan tímaramma frístundaheimilanna og fylgja börnum á skipulagðar æfingar þegar færi gefst. Kynning á skipulögðu íþróttastarfi verði markviss og hluti af starfsskrá tómstundamiðstöðva.

Stefnt skal að samþættum vinnudegi í skólum og frístundaheimilum þannig að skólastarf, heimanám, hvíld, tómstundir, íþróttir, tónlist og frístund myndi samfelldan vinnudag hjá börnum í 1.-4. bekk grunnskóla.

Frístundastarf komi inn í samfelldan skóladag fremur en að vera í lok vinnudags. Mennta- og lýðheilsusvið vinnur að þessu markmiði í samvinnu við stjórnendur grunnskóla og frístundaheimila.

Tómstundamiðstöðvarnar skulu vinna að heilsueflingu barna og ungmenna með forvörnum og óformlegu námi. Óformlegt nám er t.d. ýmislegt sem maður lærir við dagleg störf, á vettvangi fjölskyldunnar eða frístundastarfsins.

Þá er áhersla lögð á að stuðla að lýðræðislegum vinnubrögðum og eflingu á sjálfstrausti og félagsfærni barna og unglinga, þar sem jafnréttissjónarmið eru ávallt höfð að leiðarljósi.

Frístundaheimili

Frístundaheimili starfa samkvæmt grunnskólalögum nr. 91/2008 og hlutverki frístundaheimila sem gefið var út af mennta- og menningarmálaráðuneyti. Starfið tekur einnig mið af fjölskyldu- og skólastefnu Hafnarfjarðar og starfsskrá mennta- og lýðheilsusviðs Hafnarfjaðar.

Hlutverk frístundaheimila er að bjóða upp á fjölbreytt frístunda- og tómstundastarf án aðgreiningar fyrir börn á aldrinum 6-9 ára eftir að kennslu lýkur. Markmið starfsins er að efla sjálfstraust og félagsfærni. Starfsemi frístundaheimila hefur áhrif á félagsþroska barna og er vettvangur þar sem þau æfa sig í vináttu og samskiptum. Börnin læra gagnkvæma virðingu, traust og umburðarlyndi í gegnum leik og starf. Umhverfi frístundaheimila einkennist af öryggi og fagmennsku. Aðstæður eiga að einkennast af jákvæðum samskiptum og lýðræðislegum starfsháttum. Í frístundaheimilinu er hlustað, rætt saman og ekki síst er pláss fyrir allar tilfinningar.

Lögð er áhersla á að þroska félagslega færni í samskiptum í gegnum leik og starf sem og virðingu fyrir sjálfum sér, öðrum og umhverfi sínu. Frístundaheimilið vinnur samkvæmt Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna með það að markmiði að efla hæfni barnanna til að móta sér sjálfstæðar skoðanir og hafa áhrif á umhverfi sitt og aðstæður. Leitast er við að veita öllum börnum tækifæri til að taka þátt í frístundastarfi óháð getu þeirra, þroska eða fötlun þar sem sérstök áhersla er lögð á að koma til móts við alla.

Markmið frístundaheimila

Markmið frístundaheimila er að hvert barn fái að njóta sín og þroskast í umhverfi sem einkennist af hlýju, öryggi og virðingu. Lögð er áhersla á að efla félagsþroska hvers barns og virðingu þess fyrir sjálfu sér, öðrum og umhverfi sínu. Við teljum mikilvægt að efla sjálfstæði og sjálfsmynd hvers barns og gera því kleift að kynnast eigin möguleikum og nýta hæfileika sína. Þá er markmið með starfsemi frístundaheimila að yngstu börn grunnskólans hafi í boði öruggt umhverfi til að dvelja á eftir skóla með aðstöðu til örvandi og skemmtilegs frítímastarfs. Einnig er stefnt að því að veita börnum og foreldrum þeirra heildstæða þjónustu. Barnið og vellíðan þess er þungamiðjan í daglegu starfi.

Leiðir að markmiðum

Barnið þroskast og lærir með því að taka virkan þátt í daglegu starfi frístundaheimilisins: Í útivistinni, í frjálsa leiknum og í skipulögðu hópastarfi. Börn læra í gegnum reynslunám og með því að framkvæma. Allir eru góðir í einhverju - enginn er góður í öllu. Eftirfarandi atriði lýsa nálgun til að vinna að markmiðum starfsins:

Frístundaheimilin:

- *Nota virka hlustun og sýnum börnum hlýju og tillitssemi.*
- *Leggja áherslu á frjálsan leik.*
- *Styrkja félagslega stöðu barna með uppbyggilegri fræðslu og frístundastarfi.*
- *Bjóða upp á fjölbreytt starf þar sem allir finna eitthvað við sitt hæfi, t.d. föndur, myndlist, leiklist, tónlist, íþróttir og útiveru, vettvangsferðir og sögustundir.*
- *Gefa börnum tækifæri og vettvang til að framkvæma hugmyndir sínar og tryggja þannig að styrkleikar og hæfileikar hvers og eins fái að njóta sín.*
- *Beita aðferðum barnalýðræðis og höfum börnin með í ráðum við gerð dagskrár og val á viðfangsefnum og ýtum þannig undir virkni, gagnrýni og skapandi hugsun.*
- *Hafa yfirsýn og eftirlit með leiksvæðum og tryggja öryggi og vellíðan barnanna.*
- *Leitast eftir samstarfi við íþrótta- og tómstundastarf sem í boði er í Hafnarfirði.*
- *Skipuleggja starfsemi frístundabíls.*
- *Taka þátt í læsisstefnu Hafnarfjarðar.*

Hlutverk…

Stjórnendur

Stjórnendur stýra faglegu starfi frítundaheimilis, í stjórnendateymi tómstundamiðstöðvar er deildarstjóri og aðstoðarverkefnastjórar. Þeir bera ábyrgð á öryggi og vellíðan barna og starfsfólks, skapa andrúmsloft sem einkennist af gagnkvæmri virðingu, jákvæðum samskiptum og lýðræðislegum vinnubrögðum.

Stjórnendur á hverri starfsstöð tómstundamiðstöðva bera ábyrgð á starfi frístundaheimilisins. Áhersla er lögð á metnaðarfullt starf með áherslu á lýðræði og skipulagða dagskrá, sem inniheldur uppeldis- og menntunargildi sem taka mið af aldri barna og þroska. Jafnframt leggja stjórnendur áherslu á að öll börn geti fundið eitthvað við sitt hæfi og að þau séu í umhverfi þar sem hver og einn fær að njóta sín.

Stjórnendur leggja auk þess áherslu á góð, upplýsandi og ánægjuleg samskipti við foreldra. Leitast er við að foreldrar hafi greiðan aðgang að upplýsingum og geti verið í sambandi við starfsfólk varðandi starfsemina og líðan barna sinna. Stjórnendur velja þá leið sem þeir telja besta hverju sinni til að vera í samskiptum við foreldra, hvort sem um er að ræða málefni einstaklinga eða hópa.

Stjórnendur bera ábyrgð á utanumhaldi á skráningu barna sem eru í frístundaheimilinu og afskráningar ásamt öðru formlegu utanumhaldi og starfsmannamálum almennt í samstarfi við skólastjórnendur. Stjórnendur tryggja að upplýsingaflæði til barna, unglinga, foreldra og samstarfsaðila sé virkt. Þeir sjá um að auglýsa starfsemina innan skóla, uppfærir heimasíðu og sinnir öðrum rafrænum samskiptum. Þeir bera ábyrgð á að starfsmannahandbók sé á staðnum og að starfsmenn fái viðeigandi fræðslu.

Starfsmanna

Lögð er áhersla á að ráða starfsmenn í frístundaheimilin sem hafa reynslu, áhuga og hæfni til að starfa með börnum. Samskiptahæfni er mikilvæg og að vera fyrirmyndi í starfi sem og utan þess. Enn fremur er lögð áhersla á að starfsmenn frístundaheimila hafi fjölbreyttan og ólíkan bakgrunn.

Nýjum starfsmönnum er boðið upp á markvissan stuðning og þjálfun auk þess að allir starfsmenn taka þátt í símenntun til að efla þekkingu þeirra, frumkvæði, ábyrgð og sjálfstæði þeirra í starfi. Á hverjum starfsstað er tiltæk starfsmannahandbók þar sem fram kemur verklag frístundaheimilisins.

Starfsmönnum frístundaheimila ber skylda samkvæmt 17.gr barnaverndarlaga nr.80 að tilkynna ef einhver grunur er um að barn er líkamlega eða andlega vanrækt, hafi orðið fyrir líkamlegu, andlegu eða kynferðislegu ofbeldi að einhverju tagi.

Starfið í frístundaheimilum byggist alltaf á þeim hæfileikum sem starfsfólkið býr yfir hverju sinni. Starfsfólk er hvatt til að koma með eigin hugmyndir að verkefnum og viðfangsefnum þannig getum við boðið upp á fjölbreytt og skapandi starf. Starfsfólkið tekur þátt í skipulagningu og framkvæmd fagstarfs í samstarfi við deildarstjóra.

Foreldra

Lögð er áhersla á að eiga gott samstarf við foreldra/forráðamenn og að tekið er vel á móti athugasemdum og ábendingum. Foreldrar geta komið á framfæri óánægju/ánægju eða hvað sem er vegna starfsins til fagstjóra, skólastjórnenda og/eða deildarstjóra.

Skráningarkerfið sem notað er til að halda utanum upplýsingar er Vala frístund. Kerfið heldur utanum vistunartíma og allar breytingar. Foreldrar bera ábyrgð á skráningu og að upplýsingar séu réttar. Skráningarkerfi frístundarbílsins og lenda viðveru er einnig í gegnum Vala frístund. Foreldrar geta haft samband við frístundarheimilið í gegnum tölvupóst eða síma. Mikilvægt er að foreldrar láti vita í tölvupósti um minniháttar breytingar eins og breyting á mætingu sem dæmi: veikindi, leyfi, breyting á heimferðatíma eða æfing sem fellur niður.

Innra starf frístundaheimila

Innra starf frístundaheimilanna byggist á vali, hópstarfi, smiðjum og útiveru. Einnig er boðið upp á síðdegishressingu á miðjum degi.

Þó að hefðbundin kennsla fari ekki fram innan veggja frístundaheimilisins, þá er ljóst að þátttaka barnsins í fjölbreyttu starfi í frístundaheimilinu eykur hæfni þess á ólíkum sviðum og getur styrkt skólagöngu og þroska barnsins. Óformlegt nám fer fram á frístundaheimilum og fer það fram í frjálsum leik og vali barnanna, en einnig í hópastarfi og smiðjum. Hefðbundin dagskrá felst í hæfilegu jafnvægi á milli skipulagðrar dagskrár og frjáls leiks, sem er ekki síst mikilvægur fyrir yngstu börn grunnskólans.

Starfsmenn skipuleggja jafnan vikuáætlun þar sem fram kemur hvaða hópastarf/val er í boði á hverjum degi. Leitast er við að hafa börnin með í ráðum við gerð dagskrár.

Val

Þegar val er í boði þá hafa starfsmenn gert tilbúnar stöðvar þar sem börnin mega leika sér á eða undirbúið hópastarf eða smiðjur. Börnin velja sér svo þá stöð sem þau hafa mestan áhuga á að vera í og hafa þá ákveðið hvernig þau verja frítíma sínum.

Hópastarf eða smiðjur

Skipulagt hópastarf eða smiðjur er starf sem er leitt af starfsmanni, s.s. matreiðsla, leikir í sal og föndur í listasmiðju. Hópastarf eða smiðjur geta verið annars vegar opið og hins vegar stýrt. Opið hópastarf eða smiðja felst í því að börnin velja sjálf hvort þau taka þátt í tilteknu vali sem starfsmaður býður upp á. Sá hópur getur verið breytilegur frá degi til dags, eftir því hvað er í boði og áhuga barnanna hverju sinni. Stýrt hópastarf felst í því að starfsmenn raða börnum niður í hópa fyrirfram, til dæmis eftir aldri eða kyni. Stýrt hópastarf er mjög gagnlegt þegar vinna á með ákveðin þemu eða tryggja að öll börnin taki þátt í tilteknum verkefnum. Bæði opið og stýrt hópastarf getur staðið yfir í styttri tíma eins og eina dagstund eða lengri tíma, viku eða mánuð og þá leitt af sér stærri afurð eins og t.d. leikrit.

Dæmi um hópastarf/smiðjur:

- *Leiklistarsmiðjur*
- *Myndlistarsmiðjur*
- *Sögugerð*
- *Tónlist*
- *Ævintýrasmiðja*
- *Vísindasmiðja*
- *Íþróttahópur*
- *Matreiðsla*
- *Fjölmiðlahópur*

Samskipti við börnin

Í starfi frístundaheimilanna er stuðst við aðferðir SMT-skólafærni í samskiptum til að efla jákvæð samskipti. Í stað þess að einblína á það neikvæða er hið jákvæða umbunað óumbeðið og er heildrænn stuðningur við jákvæða hegðun. Við gefum umbunartákn fyrir óumbeðna jákvæða hegðun og söfnum umbunartáknum, t.d. upp á vegg eða í krukku. Þegar markmiði er náð er veitt umbun sem ákveðin er í samráði við börnin, t.d. bjóða upp á bíósýningu, búningadag, náttfatadag, dótadag o.s.frv.

Í starfi með börnum er mikilvægt að hafa skýran ramma, nokkrar fáar en góðar reglur sem tryggja öryggi og vellíðan barnanna. Stuðst er við skólareglur grunnskólans. Jákvæður agi felst í því að hvetja barnið til athafna sem styrkja jákvæða sjálfsmynd og efla félagslega færni þess. Markmið frístundaheimila er að forðast neikvæðan aga, sem byggist á boðum og bönnum, og efla jákvæðan aga sem er fyrirbyggjandi og stuðlar að bættum samskiptum. Hlutverk starfsmanna er því ekki síst að hafa vakandi auga með barnahópnum og aðstoða börn við að leiðrétta óæskilega hegðun áður en í óefni er komið. Komi upp vandamál í samskiptum barns við önnur börn eða við starfsmenn er mikilvægt að bregðast skjótt við og ræða málið við deildarstjóra frístundaheimilis. Jákvæð og opin samskipti eru góð leið til að fyrirbyggja misskilning og stuðla að betri líðan barnsins á frístundaheimilinu. Ávallt er haft samráð við foreldra ef að alvarleg eða ítrekuð agabrot eiga sér stað.

Almennar upplýsingar

Börn eru skráð í frístundaheimili í gegnum „Mínar síður“ á www.hafnarfjordur.is. og miðast við annafyrirkomulag. Skráning skal fara fram fyrir haustönn 15. júní, þ.e. ágúst til og með desember, og fyrir 1. desember fyrir vorönn, þ.e. janúar til og með júní. Börn sem þurfa stuðning og nemendur sem eru að hefja skólagöngu í 1. bekk ganga fyrir (sjá nánar á heimasíðum skólanna).

Síðdegishressing

Boðið er upp á síðdegishressingu í frístundaheimilum. Fyrirkomulag um framsetningu er mismunandi milli frístundaheimila. En áhersla er á heilsueflingu, fjölbreytni og hollt mataræði. Ef barnið er með sérþarfir þá þarf að skoða það hvort og hvernig hægt er að koma til móts við þarfir barnsins.

Vetrarfrí skóla og sérstakir dagar

Frístundaheimilin eru lokuð alla rauða almanaksdaga og í vetrafríi grunnskóla. Auk þess eru frístundaheimilin með tvo skipulagsdaga á ári. Opið er allan daginn á skipulagsdögum skólanna og virka daga í páska og jólafríi. Sækja þarf sérstaklega um vistun á þessum dögum í gegnum Völu frístundarkerfi. Deildarstjóri sendir nánari upplýsingar varðandi umsókn fyrir þessa daga til foreldra áður en að þeim kemur.

Skráning

Börn eru skráð í frístundaheimili í gegnum „Mínar síður“ á www.hafnarfjordur.is. og miðast við annafyrirkomulag. Skráning skal fara fram fyrir 15. júní, fyrir haustönn þ.e. ágúst til og með desember, og fyrir 1. desember fyrir vorönn, þ.e. janúar til og með júní. Börn sem þurfa stuðning og nemendur sem eru að hefja skólagöngu í 1. bekk ganga fyrir (sjá nánar á heimasíðum skólanna).

Systkinaafsláttur

Systkinaafsláttur er veittur af dvalargjaldi vegna systkina sem eru samtímis í leikskóla eða hjá dagforeldri og á frístundaheimili. Systkinaafsláttur reiknast alltaf af gjaldi elsta barns. Afsláttur reiknast af almennu dvalargjaldi fyrir hvert barn umfram eitt. Umsókn um systkinaafslátt fer fram í gengum „Mínar síður" á hafnarfjordur.is (sjá nánar á heimasíðum skólanna).

Frístundabíllinn

Frístundabíllinn er í boði fyrir börn í 1.-4. bekk og fer á æfingar hjá þeim félögum sem hafa gert samning við um frístundaakstur. Það er alltaf starfsmaður í frístundabílnum sem passar að börnin fari út að réttum stað og öryggi í bílnum. Foreldrar þurfa að skrá börnin sín sérstaklega í bílinn í genum skráningarkefi Vala frístundabíll og mikilvægt er láta frístundaheimilið vita ef barn á ekki fara í bílinn.

Félagsmiðstöðvarnar

Í félagsmiðstöðvunum er boðið upp á uppbyggilegt frístundasstarf fyrir 10-16 ára börn og unglinga í frítímum. Áhersla er lögð á að ná til þeirra barna og unglinga sem þarfnast félagslegs stuðnings og að bjóða upp á fjölbreytileg viðfangsefni. Unnið er í klúbbum, ráðum, sértæku hópastarfi, opnu starfi og tímabundnum verkefnum. Í grunnskólum Hafnarfjarðar eru starfandi átta félagsmiðstöðvar og er húsnæði þeirra í grunnskólunum.

Hlutverk félagsmiðstöðva er tvíþætt. Annars vegar er hlutverk þeirra að bjóða börnum og unglingum á aldrinum 10-16 ára upp á frístundastarf sem hefur forvarnar-, uppeldis- og menntunargildi og tekur mið af aldri þeirra og þroska. Hins vegar er hlutverk þeirra að bjóða upp á aðstöðu til afþreyingar og samveru með jafnöldrum í öruggu umhverfi. Áhersla er lögð á að virkja börn og unglinga til virkrar þátttöku og framkvæmda í starfinu, einkum þau sem þurfa sérstaka hvatningu og stuðning vegna fötlunar eða félagslegra aðstæðna. Hópastarf og opið starf eru þar kjölfestan.

Markmið félagsmiðstöðva

- Markmið félagsmiðstöðva er að ná til allra nemenda í miðdeildum og unglingadeildum skólanna og gefa þeim tækifæri á að stunda skapandi og þroskandi félagsstarf í heilbrigðu umhverfi á jafnréttisgrundvelli.
- Félagsmiðstöðin skal vera vettvangur þar sem börn og unglingar fá tækifæri til að sýna frumkvæði, axla ábyrgð og sýna sjálfstæði í vinnubrögðum.
- Félagsmiðstöðin skal halda úti fjölbreyttri dagskrá í samstarfi við nemendaráð sem tekur mið af áhugamálum unglinganna hverju sinni.
- Starfið skal einkennast af gagnkvæmri virðingu, jákvæðum samskiptum og unglingalýðræði.
- Félagsmiðstöðin skal leitast við að ná til þeirra unglinga sem ekki stunda heilbrigt tómstundarstarf eða teljast til áhættuhóps.
- Félagsmiðstöðin skal vera vakandi yfir þörfum samfélagsins og fræða, fjalla um og hafa jákvæð áhrif á unglingana með hin ýmsu málefni sem tengjast þeirra daglega lífi.
- Félagsmiðstöðin skal leitast við að mæta hverjum einstaklingi á hans forsendum og veita honum tækifæri til að njóta sín í félagsstarfinu.

Leiðir að markmiðum

Starfsfólk félagsmiðstöðva

- Notast við leiðir unglingalýðræðis eins vel og kostur er.
- Virkja börn og unglinga til virkni þannig að raddir þeirra heyrist
- Bjóða upp á fjölbreytt starf þannig að allir finni eitthvað við sitt hæfi.
- Tengjast börnum og ungmönnum á fjölbreyttan hátt s.s. með hópastarfi, með samtölum og virkri hlustun, opnu húsi og fjölbreyttri dagskrá.
- Gefa börnum og ungmennum tækifæri og vettvang til að framkvæma hugmyndir sínar og tryggja þannig að styrkleikar og hæfileikar hvers og eins fái að njóta sín.
- Ýta undir virkni, gagnrýna og skapandi hugsun.
- Vinna með nemendum sem sýna áhættuhegðun, eða eru með lélega sjálfsmynd.
- Standa fyrir markvissri fræðslu, forvarnar- og leitarstarfi og beita fjölbreyttum aðferðum til að auka líkur á árangri í forvörnum.
- Mæta ungu fólki á þeirra forsendum og sýna þeim virðingu og trúnað í samskiptum.
- Standa fyrir fjölbreyttu hópastarfi sem tekur mið af áhuga og þörfum hvers og eins.
- Setja skýrar og einfaldar reglur sem börn og ungmenni taka sjálf þátt í að móta og almenn samstaða ríkir um.
- Virkja börn og unglinga til að taka þátt í stefnumótun verkefna.
- Vinna með nemendafélagi skólans.

Hlutverk...

Stjórnendur

Stjórnendur stýra faglegu starfi félagsmiðstöðvar. Þeir bera ábyrgð á öryggi og vellíðan barna og starfsfólks, skapa andrúmsloft sem einkennist af gagnkvæmri virðingu, jákvæðum samskiptum og lýðræðislegum vinnubrögðum.

Stjórnendur á hverri starfsstöð tómstundamiðstöðva bera ábyrgð á starfi félagsmiðstöðvar þar sem áhersla er lögð á metnaðarfullt starf með áherslu á lýðræði og skipulagðri dagskrá sem inniheldur uppeldis- og menntunargildi sem tekur mið af aldri og þroska barna og unglinga. Jafnframt leggja stjórnendur áherslu á að öll börn og unglingar geti fundið eitthvað við sitt hæfi og að þau séu í umhverfi þar sem hver og einn fær að njóta sín.

Stjórnendur leggja auk þess áherslu á góð, upplýsandi og ánægjuleg samskipti við foreldra. Leitast er við að foreldrar hafi greiðan aðgang að upplýsingum og geti verið í sambandi við starfsfólk varðandi starfsemina. Stjórnendur velja þá leið sem þeir telja besta hverju sinni til að vera í samskiptum við foreldra, hvort sem um er að ræða málefni einstaklinga eða hópa.

Starfsmanna

Lögð er áhersla á að ráða til sín starfsmenn félagsmiðstöðva sem hafa reynslu, áhuga og hæfni til að starfa með börnum og unglingum. Starfsmenn í félagsmiðstöðvum þurfa auk þess að vera sterkir í mannlegum samskiptum, vera fyrirmyndir í starfi sem og utan þess. Enn fremur er lögð áhersla á að starfsmenn frístundaheimila hafi fjölbreyttan og ólíkan bakgrunn. Starfsmenn sýni frumkvæði, ábyrgð og sjálfstæði í starfi. Starfsfólkið tekur þátt í skipulagningu og framkvæmd fagstarfs í samstarfi við deildarstjóra.

Nýjum starfsmönnum er boðið upp á markvissan stuðning og þjálfun auk þess að allir starfsmenn taka þátt í símenntun til að efla þekkingu þeirra, frumkvæði, ábyrgð og sjálfstæði þeirra í starfi. Á hverjum starfsstað er tiltæk starfsmannahandbók þar sem fram koma verklagsreglur og hlutverk fyrir starfsmenn.

Starfsmönnum félagsmiðstöðva ber skylda samkvæmt 17. gr barnaverndarlaga nr.80 að tilkynna ef einhver grunur er um að barn er líkamlega eða andlega vanrækt, hafi orðið fyrir líkamlegu, andlegu eða kynferðislegu ofbeldi að einhverju tagi.

Foreldra

Lögð er áhersla á að eiga gott samstarf við foreldra/forráðamaenn og tekið er vel á móti athugasemdum og ábendingum. Foreldrar geta komið á framfæri óánægju/ánægju eða hvað sem er vegna starfsins til fagstjóra, skólastjórnenda og/eða deildarstjóra.

Foreldrar eru hvattir til að vera í sambandi við félagsmiðstöðina símleiðis, senda tölvupóst á stjórnendur, fylgjast með á netmiðlum og/eða kíkja í heimsókn.

Foreldrafélög skólanna eru í samvinnu við félagsmiðstöðvarnar með fræðslu, foreldrarölti og fleira.

Foreldrafélög grunnskólanna í Hafnarfirði skipuleggja og standa fyrir foreldrarölti í sínu skólahverfi, þ.e. að stjórn foreldrafélags, nefnd eða foreldraröltsfulltrúi tekur að sér að halda utan um skipulagið og kynna það fyrir foreldrum. Nánari upplýsingar má finna vefsíðum skólanna og/eða foreldrafélaganna.

Götuvitinn

Götuvitinn er forvarnarstarf á vegum Hafnarfjarðarbæjar og er í samstarfi við foreldraröltið. Hlutverk Götuvitans er að sinna leitarstarfi og miðar að því að finna þá unglinga sem teljast til áhættuhóps og aðstoða þá.

Innra starf Félagsmiðstöðva

Innra starf félagsmiðstöðva er fjölbreytt og fer oft eftir aðstæðum hverrar félagsmiðstöðvar fyrir sig og eru áherslur mismunandi. En grunnþættir innra starfs félagsmiðstöðva eru þó opna starfið, leitarstarf, hópastarf, viðburðir, fræðslur og smiðjur.

Opið hús

Félagsmiðstöðvarnar halda úti opnunum þar sem að opið starf fer fram. Meginmarkmið með opnu starfi er að skapa börnum og unglingum vettvang til að hittast á hlutlausum og öruggum stað þar sem hægt er að koma á eigin forsendum og vera virk á þann hátt sem hentar hverju sinni undir handleiðslu fullorðinna. Í opnu starfi geta þau sinnt sínum hugðarefnum og áhugamálum. Í opnu starfi er gjarnan dagsskrá en valkvætt er að taka þátt í henni.

- *Hluti opnunartíma er skilgreindur sem opið starf þar sem hægt er að taka þátt í samveru og ýmiss konar afþreyingu, s.s. borðtennis, bandý, billjard, spilum, tölvuleikjum og hlusta á og spila tónlist. Stundum er árgöngum skipt upp og unnið með þá einn í einu, allt eftir stærð hópsins og þörfum hans hverju sinni.*
- *Áhersla er lögð á að virkja börn og unglinga til þátttöku og veita þeim vettvang til ánægjulegra samveru með jafnöldrum sínum undir leiðsögn starfsmanna félagsmiðstöðva.*
- *Í opnu starfi eru börn og unglingar höfð með í ráðum varðandi val á viðfangsefnum, m.a. með stórfundum, hugmyndakössum, í gegnum samskiptamiðla og aðkomu miðstigs-, unglinga- og nemendaráða.*
- *Opið starf er kjörinn vettvangur fyrir börn og unglinga til að mynda tengsl hvert við annað og fyrir starfsmenn félagsmiðstöðva til að spjalla og tengjast þeim.*

Leitarstarf

Leitarstarf er sá þáttur starfseminnar sem miðar að því að finna og vinna með börn og ungmenni sem teljast til áhættuhóps af einhverjum ástæðum og/eða þurfa á aðstoð að halda. Í þeim hópi eru m.a. unglingar sem eru ekki í öðru félagsstarfi, búa við erfiðar félagslegar aðstæður, eru með sérþarfir eða eru illa staddir félagslega. T.d. þeir sem lenda í einelti, eru þunglyndir, eru af erlendu bergi brotnir, eru í áfengis- eða vímefnaneyslu o.s.frv.

- *Leitarstarf fer oft fram í samstarfi við grunnskóla, nemendaverndarráð, námsráðgjafa, kennara, foreldra o.s.frv.*
- *Leitarstarf fer þó einnig fram í opna starfinu í samræðum starfsmanna félagsmiðstöðvarinnar við unglingana þar sem að oft koma fram áhyggjur einstakra unglinga af félögum sínum, sjálfum sér eða öðrum.*
- *Götuvitinn sinnir leitarstarfi í hverfum bæjarins.*

Hópastarf

Í hópastarfi er unnið að sameiginlegum viðfangsefnum þar sem áhersla er lögð á samstarf, samræðu og samhyggð. Hópastarf felur í sér að ferlinu er stýrt af fagfólki sem leiðbeinir einstaklingum í hópi með að ná sameiginlegu markmiði sem getur verið af einstaklings-, samskipta- eða verkefnatengdum toga. Dæmi um hópastarf eru ráð, smiðjur og klúbbar.

- *Hópastarf í félagsmiðstöðvum er í flestum tilvikum öllum opið og þátttaka valfrjáls. Hópar geta starfað í lengri eða skemmri tíma, allt eftir áhuga barna og unglinga, markmiðum og viðfangsefnum hópastarfsins hverju sinni.*
- *Í sértæku hópastarfi er unnið með einstaklinga sem sérstaklega eru valdir í hópinn, oft í samráði við aðra fagaðila, vegna félagslegrar óvirkni eða áhættuhegðunar. Þessir einstaklingar finnast oft í leitarstarfi.*
- *Í hópastarfi gefst tækifæri á persónulegri nálgun og að tilheyra hópi. Með þátttöku í hópastarfi skuldbinda börn og unglingar sig til að taka þátt í því starfi sem fram fer í hópnum.*
- *Hópastarfið býður upp á formlega og óformlega fræðslu, s.s. um heilbrigðan lífsstíl, einelti, kynlíf, ofbeldi, mannréttindi, lýðræði, skaðsemi vímuefna og örugga netnotkun. Tækifæri gefast til að þjálfa félagsfærni, styrkja sjálfsmynd, sýna umhyggju og þroska með sér hópvitund. Unnið er með opnar spurningar, virka hlustun og umræður um gildi og viðhorf.*
- *Mikilvægt er að unnið sé á lýðræðislegan hátt í hópastarfinu, markvisst sé unnið að því að virkja alla til þátttöku og að allir hafi möguleika á að hafa áhrif.*
- *Hópastarf gerir alla jafna meiri kröfu um foreldrasamstarf en opið starf. Mikilvægt er að foreldrar séu vel upplýstir um hópastarfið og séu virkir samstarfsaðilar.*

Viðburðir

Félagsmiðstöðvar í Hafnarfirði gefa út viðburðadagatal fyrir hvert starfsár þar sem auglýstir eru stærstu viðburðir þeirra á bæjar- og landsvísu. Hver félagsmiðstöð heldur síðan ákveðna viðburði í samstarfi við nemendafélagið og grunnskólann. Að lokum eru viðburðir sem félagsmiðstöðvar standa fyrir í sínu opna starfi sem geta verið af ýmsum toga. Í flestum tilfellum er um að ræða viðburði sem börn og unglingar hafa sjálfir komið með hugmyndir að og hafa tekið að sér að skipuleggja og framkvæma í samstarfi við starfsfólk. Til dæmis gætu þeir verið í formi sýninga, dansleikja, keppna, ferða, þemakvölda eða heimsókna, ýmist hver starfsstaður fyrir sig eða í samstarfi við aðra.

- *Ákveðinn hópur eða einstaklingar halda viðburð, t.d. fyrir önnur börn og unglinga.*
- *Undirbúningur viðburða gefur börnum og unglingum tækifæri til að koma eigin hugmyndum á framfæri og taka þátt í að skipuleggja og framkvæma þær í samráði við starfsfólk sem getur verið afar lærdómsríkt ferli.*
- *Í viðburðum, s.s. í styttri og lengri ferðum, gefst færi á að kynna fyrir börnum og unglingum möguleika á frístundastarfi sem hægt er að stunda ótengt húsnæði félagsmiðstöðvarinnar og er útivist yfirleitt stór þáttur í slíkum ferðum. Ferðir reyna á félagsfærni þar sem nálægðin er mikil og þannig gefst gott tækifæri til að vinna með samskipti, trúnað og traust innan hópsins.*
- *Viðburðir veita gott tækifæri til að mynda persónuleg tengsl og skapa samkennd innan hópa. Mjög oft eru börn og unglingar að upplifa ný og spennandi viðfangsefni sem víkka hjá þeim sjóndeildarhringinn.*

- *Ákveðinn hópur eða einstaklingar halda viðburð, t.d. fyrir önnur börn og unglinga.*
- *Undirbúningur viðburða gefur börnum og unglingum tækifæri til að koma eigin hugmyndum á framfæri og taka þátt í að skipuleggja og framkvæma þær í samráði við starfsfólk sem getur verið afar lærdómsríkt ferli.*
- *Í viðburðum, s.s. í styttri og lengri ferðum, gefst færi á að kynna fyrir börnum og unglingum möguleika á frístundastarfi sem hægt er að stunda ótengt húsnæði félagsmiðstöðvarinnar og er útivist yfirleitt stór þáttur í slíkum ferðum. Ferðir reyna á félagsfærni þar sem nálægðin er mikil og þannig gefst gott tækifæri til að vinna með samskipti, trúnað og traust innan hópsins.*
- *Viðburðir veita gott tækifæri til að mynda persónuleg tengsl og skapa samkennd innan hópa. Mjög oft eru börn og unglingar að upplifa ný og spennandi viðfangsefni sem víkka hjá þeim sjóndeildarhringinn.*

Fræðsla og ráð

Markmið með fræðslu og ráðum er að auka víðsýni, þekkingu á málefnum líðandi stundar og styðja við skapandi viðfangsefni. Fræðsla er mikilvægur liður í forvarnarstarfi og styður börn og unglinga í að velja jákvæðan lífsstíl. Dæmi um viðfangsefni í fræðslu og ráðum getur verið einelti, fordómar, kynfræðsla, hópefli og sjálfstyrking.

Unglingalýðræði

Nemendafélag

Stjórn nemendafélaga starfar samkvæmt 10. gr. grunnskólalaga nr.91 og skal starfa nemendafélag innan grunnskólanna. Skólastjóri er ábyrgur fyrir stofnun þess. Nemendafélag vinnur m.a. að félags-, hagsmuna- og velferðarmálum nemenda og skal skólastjóri sjá til þess að félagið fái aðstoð eftir þörfum. Nemendafélag hvers skóla setur sér starfsreglur, m.a. um kosningu í stjórn félagsins og kosningu fulltrúa í skólaráð skv. 2. mgr. 8. gr. grunnskólalaga nr.94 og gerir starfsáætlun. Það er hlutverk stjórnar nemendaráðs að hvetja nemendur til þátttöku í félagsstörfum, miðla upplýsingum til samnemenda sinna, kynna bekkjarfélögum niðurstöðu funda og koma með athugasemdir og málefni inn á nemendafélagsfundi sem bekkjarfélagar þeirra leggja til.

Stjórnendur félagsmiðstöðva stýra og leiðbeina nemendafélaginu í umboði skólastjóra. Kosið er árlega í stjórn nemendafélagsins. Þeir sem eru í stjórn nemendafélags eru fyrirmynd annarra nemenda og tenging annarra nemenda við stjórnendur og starfsfólk skólans. Nemendafélag tekur tíma, þolinmæði, vinnu og ábyrgð. Þeir sem taka þátt í nemendaráði öðlast félagslega hæfni og læra skipulagningu og þrautseigju.

Hugmyndir að umræðum og málefnum nemendafélaga:

- *Tónlist í frímínútum*
- *Dagskrá félagsmiðstöðvarinnar*
- *Skipulagningu stórra viðburða innan skólans og/eða félagsmiðstöðvarinnar*
- *Framboð í valgreinum*
- *Aðstaða og áhöld innan skóla og félagsmiðstöðvar*
- *Klúbbar sem eru í boði*
- *Er verið að vinna samkvæmt grunnskólalögum og skólareglum*
- *Er verið að stuðla að betri umgengni svo að fjármunir skólans og félagsmiðstöðvarinnar fari frekar í uppbyggingu en í viðhald*

+

Ungmennaráð

Ungmennaráð Hafnarfjarðar er vettvangur fyrir ungt fólk á aldrinum 13-18 ára. Áhersla er lögð á þjálfun í lýðræðislegum vinnubrögðum ásamt því að koma skoðunum ungs fólks til réttra aðila innan stjórnkerfisins. Í ungmennaráði sitja tveir fulltrúar úr hverjum grunnskóla í Hafnarfirði auk fulltrúa úr framhaldsskólum og Ungmennahúsinu Hamrinum. Starfsmenn ráðsins eru tveir og starfa þeir fyrst og fremst sem ráðgjafar og mega því ekki hafa áhrif á starfsemi þess.

Ungmennaráð Hafnarfjarðar fundar á tveggja vikna fresti. Fundarstjórn og undirbúningur funda skiptist á milli meðlima ráðsins. Þannig gefst sem flestum tækifæri til þess að stýra fundum og kynnast því hvernig á að undirbúa fund. Fundarstjóri þarf jafnframt að passa uppá að mál séu tekin fyrir með skipulögðum hætti. Ákvarðanir fundarins eru ritaðar í fundargerð.
Markmið ungmennaráðs Hafnarfjarðar er að skapa vettvang og leiðir til þess að gera þeim sem eru yngri en 18 ára kleift að koma skoðunum sínum og tillögum á framfæri við viðeigandi aðila. Þátttaka ungs fólks er mikilvæg til þess að bæta þjónustu og aðstæður þeirra. Á það fyrst og fremst við um málefni sem eru mikilvæg ungu fólki á einn eða annan hátt og þau þekkja af eigin raun. Þar má nefna skólastarf, tómstundastarf og skipulag nánasta umhverfis.

Opnunartími

Félagsmiðstöðvanar eru með starfsemi þrisvar í viku frá kl. 17:00 -22:00.

Ekki eru allar félagsmiðstöðvarnar með sama starf á sama tíma. Það getur verið mismunandi hvaða starf er í boði á mánudögum, miðvikudögum og föstudögum en það er alltaf sami opnunartími.

Fyrir 8., 9. og 10. bekk er opið þrjú kvöld í viku frá 19.30- 22:00.

Hópastarf er einu sinni til tvisvar í viku frá kl. 17:00-19:00, mismunandi vikudagur eftir stöðum.

Fyrir 5. til 7. bekk er starf tvisvar til fjórum sinnum í mánuði tvo tíma í senn frá kl. 17:00-19:00, mismunandi vikudagur eftir stöðum.

Mennta- og lýðheilsusvið Hafnarfjarðar

HAFNARFJÖRÐUR

Hafnarfjörður

Strandgötu 6
220 Hafnarfjörður

www.hafnarfjordur.is